

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-7002-0007
Dok.: JKL40267

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

forslag til lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler (Bindingsperiode og opsigelsesvarsel i løbende forbrugerkontrakter) (L 97)

1. Indledning

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring hos de myndigheder og organisationer mv., der er nævnt i pkt. 6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Kommunernes Landsforening, DI, HTS Handel, Transport og Service (nu DI), Dansk Erhverv, Forbrugerrådet, Forbrugerombudsmanden, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Danske Mediers Forum, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Canal Digital Danmark A/S, Viasat A/S, Boxer TV ApS, Danmarks Digital TV A/S, Telia Danmark, Sonofon A/S, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Forsikring & Pension, Finans og Leasing, Danmarks Idrætsforbund, Danske Gymnastik og Idrætsforeninger, Sikkerhedsbranchen, Danmarks Teaterforening, Danske Teatres Fællesorganisation, Det Kongelige Teater, Organisationen Danske Museer, Foreningen af Danske Zoologiske Haver og Akvarier (DAZA), Dansk Fjernvarme, Dansk Energi, Dong Energy og Rektorkollegiet.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

På baggrund af de modtagne hørings svar er det fremsatte lovforslag ændret på nogle punkter i forhold til det udkast, der har været sendt i høring. Det drejer sig om de foreslåede bestemmelser i forbruger aftale lovens § 25, stk. 2, 2. pkt., og stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og § 26, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, der indeholder henholdsvis en ”bagatelgrænse”, en undtagelse fra hovedreglen om længste bindingsperiode m.v. for så vidt angår visse særlige aftaler af betydelig økonomisk værdi og en regel om beregning af beløb, der skal tilbagebetales til forbrugeren. Der henvises herom nærmere til pkt. 4 i bemærkningerne til lovforslaget. Endvidere er der foretaget enkelte redaktionelle ændringer.

2. Høringssvarene

2.1. Generelle synspunkter

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Kommunernes Landsforening, DI, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Forsikring og Pension og Sonofon har ingen bemærkninger.

Forbrugerrådet, Formanden for Forbrugerklagenævnet og Forbrugerombudsmanden kan tilslutte sig, at der fastsættes en generel lovregel om længste bindingsperiode m.v. og støtter, at bindingsperiode og opsigelsesvarsel for løbende forbrugerkontrakter fastsættes som foreslået.

Danmarks Idræts-Forbund, Danske Gymnastik og Idrætsforeninger (DGI) og Dansk Firmaidræt anfører, at de ikke opfatter medlemskab af en frivillig forening som en forbrugerkontrakt, idet en frivillig forening ikke er en erhvervsdrivende sælger, men en sammenslutning af medlemmer, der i fællesskab forfølger et almennyttigt formål. Da forslaget således ikke ændrer retstilstanden vedrørende forholdet mellem idrætsforeninger og deres medlemmer, har organisationerne ikke i øvrigt bemærkninger til forslaget.

Lovforslaget indeholder ikke ændringer af forbruger aftale lovens anvendelsesområde. De foreslåede regler vil således kun finde anvendelse på aftaler, som efter gældende ret er omfattet af loven. Der henvises i den forbindelse til forbruger aftale lovens § 3, stk. 1, som ikke ændres ved forslaget.

Danske Mediers Forum har anført, at adgangen til at påberåbe sig aftalelovens regler om urimelige aftaler må betragtes som en ganske snæver undtagelse, idet den i modsat fald ville kunne underminere forbrugerftalelovens regler om bindingsperioder.

Et af hovedformålene med lovforslaget er at skabe en klarere retstilstand, således at spørgsmål om gyldigheden af lange bindingsperioder og opsigelsesvarsler ikke i første række må afgøres efter en konkret vurdering i henhold til aftalelovens generelle regler om urimelige aftalevilkår. Justitsministeriet er således enig i, at anvendelsen af aftalelovens § 38 c, jf. § 36, i første række bør have karakter af en "nødbremse", der anvendes i særlige tilfælde. Der henvises i øvrigt til pkt. 4.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Adgangen for aftaleparterne til at påberåbe sig de generelle regler i aftalelovens § 38 c, jf. 36, afskæres imidlertid ikke af de foreslåede regler, og det er således ikke udelukket, at aftaleloven fortsat efter en konkret vurdering vil kunne føre til tilsidesættelse af vilkår om opsigelsesvarsler og bindingsperioder, uanset om disse er forenelige med forbrugerftalelovens regler.

Dansk Erhverv og **Canal Digital** finder ikke, at Danmark bør "gå ene-gang" på dette område, som efter Dansk Erhvervs opfattelse er et oplagt område for EU-harmonisering.

I forhold til spørgsmålet om EU-harmonisering skal Justitsministeriet bemærke, at der ikke i det udkast til forbrugerbeskyttelsesdirektiv (KOM (2008)614), som er under forhandling i EU, er lagt op til fælles regler om bindingsperioder i løbende forbrugerkontrakter. Der er ikke udsigt til, at der vil være grundlag for at vedtage fælles EU-regler på dette område inden for en overskuelig fremtid.

Dansk Energi, **Dansk Fjernvarme** og **Dong Energi A/S** har anført, at der gælder helt særlige forhold på forsyningsområdet vedrørende varme, el og gas. Det drejer sig bl.a. om forsyningsforpligtelser, prisudsving og ejerforhold.

Rektorkollegiet har i forbindelse med høringen over lovudkastet anført, at forslaget vil kunne få betydning for universiteternes betalingsuddannelser. Rektorkollegiet anfører således, at universiteternes betalingsuddannelser ofte er kendetegnet ved, at hold kun oprettes ved tilstrækkelig

tilmelding, og at undervisningen vil skulle gennemføres for de resterende studerende, uanset hvor mange der melder sig ud efter eksempelvis 6 måneder. Rektorkollegiet finder derfor, at loven ikke bør omfatte universitetsuddannelserne.

Canal Digital har anført, at en generel regel bør forudsætte, at de aftaletyper, der omfattes, grundlæggende ligner hinanden. Dette er imidlertid efter Canal Digitals opfattelse ikke tilfældet. Der er således store forskelle mellem de berørte brancher, og bl.a. kan teleområdet og området for betalings-tv ikke efter Canal Digitals opfattelse umiddelbart sammenlignes med andre forbrugeraftaler.

Telia Danmark har generelt anført, at man finder, at forslaget prioriterer forbrugerbeskyttelseshensyn i stedet for at fremme en effektiv indførelse af moderne kommunikationsmidler mv.

Det er som anført under pkt. 4.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede generelle regel om en længste bindingsperiode på 6-7 måneder i langt de fleste tilfælde vil tilgodese både forbrugernes og de erhvervsdrivendes interesser på en passende måde.

En række af de ydelser, der henvises til i høringssvarene, vil i øvrigt i medfør af "bagatelgrænsen" i forslaget til § 25, stk. 2, 2. pkt., kunne indrettes, så de undtages fra reglen om en længste bindingsperiode på 6-7 måneder.

I forhold til betalingsuddannelser generelt bemærkes, at de foreslåede regler alene vil have betydning for aftaleforhold, der også i øvrigt falder ind under forbrugeraftalelovens anvendelsesområde. En af forudsætningerne herfor er, at udbyderen af uddannelsen er erhvervsdrivende, og at kunden hovedsageligt handler uden for sit erhverv.

Forslaget er ikke til hinder for, at aftaler omfattet af forslaget til § 25, stk. 1, indgås for en længere periode end 6-7 måneder, det kan blot ikke gyldigt aftales, at forbrugeren ikke har mulighed for at opsige aftalen i denne periode. Det bemærkes i den forbindelse, at i de situationer, hvor forbrugeren har betalt for eksempelvis et år, kan forbrugeren ikke i medfør af den gældende lovs § 26, stk. 1, (som ikke ændres) kræve tilbagebetaling af beløb, som den erhvervsdrivende kan godtgøre modsvarer konkrete startomkostninger for den erhvervsdrivende.

I øvrigt henvises til forslaget til § 25, stk. 2, 1. pkt., hvorefter de foreslåede regler i forbrugerftalelovens § 25 viger for regler fastsat i anden lovgivning eller i medfør af anden lovgivning.

2.2. Bindingsperiodens længde (forslag til § 25, stk. 1)

Forbrugerrådet anfører, at hensynet til forbrugerne generelt taler for, at markedet er så gennemskueligt som muligt, herunder at der ikke betales for etableringsudgifter via lange, uopsigelige abonnementsaftaler, hvilket i princippet ville betyde, at forbrugerne – i perioden efter startomkostningerne er dækket – kommer til at betale en for høj ydelse. Forbrugerrådet finder endvidere, at en kort bindingsperiode vil skabe mulighed for større mobilitet og derfor vil virke konkurrencefremmende.

Forbrugerombudsmanden anfører, at i den udstrækning, man måtte finde anledning til at indføre en bagatelgrænse, således at eventuelle sæsonprægede årsabonnementer eller lignende undtages fra bestemmelsen, vil han anbefale, at bindingsperioden under ingen omstændigheder kan overstige 12 måneder.

Som det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 1, er det en betingelse for at falde ind under den foreslåede "bagatelgrænse" i det foreslåede § 25, stk. 2, 2. pkt., at aftalen ikke løber i mere end et år.

Dansk Erhverv har anført, at såfremt virksomhederne ikke længere kan indgå aftaler, der løber i 12 måneder, vil ydelserne utvivlsomt blive dyrere for forbrugerne, da etableringsomkostningerne så skal udjævnes over en kortere periode.

Det er som anført Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede regel om en længste bindingsperiode på 6-7 måneder i langt de fleste tilfælde tilgodeser både forbrugernes og de erhvervsdrivendes interesser på en passende måde. Det vil trække i retning af billigere ydelser, hvis den foreslåede lovgivning medfører, at konkurrencen øges. Forslaget hindrer ikke, at der kan indgås aftaler, som løber i 12 måneder, men det kan blot ikke gyldigt aftales, at forbrugeren i denne periode ikke har mulighed for at opsige aftalen.

Det Kongelige Teater, Danske Teatres Fællesorganisation og Danmarks Teaterforeninger anfører, at en betydelig del af de danske teatres

salg af billetter sker i form af tegning af abonnementer. Teatrene anfører, at såfremt forslaget vedtages, vil det i praksis betyde, at det vil være muligt at opsigse et abonnement allerede ved sæsonstart, idet abonnements-tegningen sker tidligt på året.

DAZA (Foreningen af danske zoologiske haver og akvarier) og Organisationen Danske Museer har anført, at den foreslåede regel om en længste bindingsperiode for forbruger aftaler på i alt 6 måneder kan komplicere anvendelsen af sæson-/årskort

Forslaget til § 25, stk. 2, 2. pkt., går ud på at undtage 12-måneders aftaler til en årlig pris af ikke over 2.000 kr. fra hovedreglen om en længste bindingsperiode på 6-7 måneder. Denne regel er indsat efter høringen bl.a. med henblik på at imødekomme de anførte betragtninger om sæson- og årskort.

Det er samtidig Justitsministeriets opfattelse, at de gængse abonnementsordninger ved de danske teatre som hovedregel ikke har karakter af løbende aftaler i lovens forstand og således som udgangspunkt ikke vil være omfattet af den foreslåede lovgivning. Efter det oplyste består teaterabonnementer således typisk i, at abonnenten inden sæsonstart udvælger nogle konkrete forestillinger i løbet af det kommende år, som den pågældende ønsker at se. Ved inden sæsonens start at købe billetter til et antal bestemte forestillinger på en gang, får abonnenten nogle fordele, herunder dels en reduktion i prisen, dels enkelte tillægsydelser. Aftaler af denne type er efter Justitsministeriets opfattelse som udgangspunkt afsluttede aftaler om køb af billetter til de pågældende forestillinger og ikke løbende aftaler. Aftaler om køb af billetter til bestemte forestillinger, der ligger mere end et halvt år ude i fremtiden, vil således ikke kunne opsiges i medfør af den foreslåede § 25, jf. i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil den foreslåede undtagelse i § 25, stk. 2, 2. pkt., i praksis betyde, at stort set alle årskort til forlystelsesparker, museer, akvarier og zoologiske anlæg vil være undtaget fra reglen om en længste bindingsperiode på 6-7 måneder. Disse anlæg vil således som det klare udgangspunkt kunne opretholde eksisterende ordninger med årskort, uden at årskortindehaverne i medfør af den foreslåede § 25 vil kunne opsigse aftalen, før der er gået et år.

SikkerhedsBranchen og HTS Handel Transport og Service (nu DI) anfører, at en ændret prisstruktur vil kunne afholde nogle forbrugere fra at indgå aftaler om sikkerhed i hjemmet, på vejen osv., idet de oprettelsesomkostninger, der eksempelvis er forbundet med opsætning af alarmanlæg, med de foreslåede regler vil skulle tjenes ind over kortere tid, hvorved prisen for ydelsen vil blive højere. Endvidere vil forbrugerne kunne vælge kun at abonnere på redningstjenester i vinterhalvåret, hvor behovet for hjælp på vejene og i oversvømmede kældre er størst. Dette vil gøre det meget svært for virksomhederne at disponere over ressourcerne således, at det nødvendige beredskab kan opretholdes hele året.

Viasat A/S, Canal Digital, Boxer TV A/S og Danmarks Digitale TV (DDTV) har i deres respektive høringssvar anført, at den foreslåede ændring vil have negative konsekvenser for prisen på tv-abonnementer. Det anføres endvidere, at en kortere bindingsperiode vil kunne mindske konkurrencen, da det vil være sværere for en ny aktør at få fodfæste på markedet. Særligt i forhold til den såkaldte gatekeeper i forbindelse med det jordbaserede digitale sendenet anføres det, at "gatekeeperens" forretningsmodel er baseret på at opnå en bestemt kundemasse inden for en overskuelig periode. En længste bindingsperiode på 6-7 måneder vil af de anførte grunde kunne betyde, at prisen for forbrugeren vil blive højere, og at det derved bliver betydeligt sværere for gatekeeperen at nå et tilstrækkeligt antal kunder i tide.

Justitsministeriet finder som anført ovenfor, at den foreslåede hovedregel tilgodeser både forbrugernes og de erhvervsdrivende interesser på en passende måde.

Som tidligere anført indeholder det fremsatte forslag i modsætning til det udkast, der blev sendt i høring, en "bagatelgrænse" for aftaler til en samlet værdi af ikke over 2.000 kr., hvis den samlede betaling skal erlægges i forbindelse med aftalens indgåelse, og aftalen ikke løber over mere end et år.

I den udstrækning, den årlige pris for eksempelvis levering af tv-signaler eller ydelse af vejhjælp til bilister er under 2.000 kr., vil aftalerne kunne indrettes på en sådan måde, at den erhvervsdrivende i medfør af den foreslåede § 25, stk. 2, 2. pkt., med bindende virkning for forbrugeren vil kunne indgå aftaler af indtil et års varighed.

Det bemærkes i øvrigt, at den erhvervsdrivende har mulighed for at kræve oprettelsesomkostninger og lignende betalt af forbrugeren i forbindelse med aftalens indgåelse i stedet for som led i den løbende betaling.

For så vidt angår bemærkningerne om forbrugers mulighed for alene at abonnere på eksempelvis redningstjenester i vinterhalvåret henvises til bemærkningerne nedenfor under pkt. 2.4.

Finans og Leasing har i sit høringssvar anført, at Finans og Leasings såkaldte koncept for privatleasing af biler har været drøftet med Forbrugerombudsmanden i 2006/2007. Herved blev der indført en bindingsperiode på i alt højst 14 måneder. Hvis bindingsperioden nedsættes til 6 måneder vil det blive meget vanskeligt og muligvis økonomisk umuligt at tilbyde leasing af nye biler til forbrugere, da førstegangsydelsen og ydelserne i de første 6 måneder i så fald vil skulle sættes meget højt.

I forhold til det lovudkast, der har været i høring, indeholder det fremsatte forslag bl.a. i lyset af disse høringssvar en ny undtagelse for visse særlige aftaler af større økonomisk værdi. Efter forslaget til § 25, stk. 4, kan der således med bindende virkning for forbrugeren aftales en uopsigelighedsperiode på op til 12-13 måneder, hvis den årlige pris efter aftalen er mindst 20.000 kr., og det pågældende aftaleforhold er forbundet med startomkostninger – herunder værditab for den erhvervsdrivende ved aftaleperiodens start – der mindst svarer til den gennemsnitlige pris ifølge aftalen for 6 måneders løbende levering.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.3. Opsigelsesvarslets længde (forslag til § 25, stk. 1)

Forbrugerrådet finder ikke, at det fremgår tydeligt af forslaget til § 25, at forbrugeren allerede på et tidligere tidspunkt kan meddele den erhvervsdrivende, at aftalen opsiges, men dog således, at opsigelsen først regnes fra udløbet af 5-månedersperioden.

Forbrugerrådet og **Formanden for Forbrugerklagenævnet** har rejst spørgsmål om nødvendigheden af, at en opsigelse først skal have virkning ved udgangen af en måned.

Danske Mediers Forum kan tilslutte sig forslaget om et opsigelsesvarsel på 1 måned under forudsætning af, at en abonnementsaftale skal opsiges til udgangen af den følgende måned.

Justitsministeriet finder, at kravet om, at opsigelse skal ske med en måneds varsel til udgangen af en måned, er udtryk for en rimelig afvejning af hensynet til forbrugerens interesse i at kunne komme ud af en aftale relativt hurtigt og hensynet til ikke at pålægge den erhvervsdrivende urimelige byrder i forbindelse med forbrugerens opsigelse i aftaleperioden. Da det eksempelvis i forbindelse med en løbende betaling, som afregnes ved udgangen af en måned, vil kunne være administrativt byrdefuldt for den erhvervsdrivende at foretage opgørelse og afregning midt i måneden, finder Justitsministeriet ikke, at forbrugeren skal kunne stille krav herom.

Det er præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, at opsigelsen kan sendes før de 5 måneder er gået, men at opsigelsen i så fald først har virkning fra udløbet af bindingsperioden på 5 måneder. Den erhvervsdrivende vil naturligvis kunne vælge at acceptere en opsigelse fra en forbruger til et tidligere tidspunkt.

Forbrugerombudsmanden har i sit høringssvar anført, at det efter hans opfattelse bør fremgå direkte af den foreslåede bestemmelse i § 25, at forbrugeren efter udløbet af en bindingsperiode til enhver tid kan opsiges et abonnement med en måneds varsel til udgangen af en måned.

Justitsministeriet er enig i, at forbrugeren efter udløbet af en eventuel bindingsperiode til enhver tid skal kunne opsiges en løbende aftale med en måneds varsel til udgangen af en måned.

Det følger af forslaget til § 25, stk. 1, at forbrugeren kan opsiges aftalen med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået 5 måneder fra aftalens indgåelse. Dette betyder, at så længe, der er tale om den samme aftale, har forbrugeren adgang til at opsiges aftalen med en måneds varsel, når der er gået 5 måneder. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1 (forslag til § 25).

2.4. Tilbagebetaling af forudbetalte beløb (forslag til § 26, stk. 2)

HTS Handels, Transport og Service (nu DI) finder, at det bør tydeliggøres, at den tilbagebetaling, som forbrugeren er berettiget til efter forbrugeraftalelovens § 26, ikke nødvendigvis udgør et beløb, som forholds-

mæssigt svarer til den tidsmæssige udstrækning af den del af aftalen, der ikke er benyttet.

På baggrund af bl.a. bemærkningerne fra HTS indeholder det fremsatte lovforslag en regel i forbrugeraftalens § 26, stk. 2, hvorefter der ved beregningen af det beløb, som forbrugeren skal have tilbage i medfør af den gældende bestemmelse i § 26, stk. 1 (som ikke ændres), kan tages hensyn til sæsonmæssige udsving i værdien af den løbende ydelse. Der henvises herom til pkt. 4.3 i de almindelige bemærkninger samt til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 2.

Danske Mediers Forum finder, at den erhvervsdrivende i tilfælde, hvor forbrugeren i medfør af loven opsiger en aftale i aftaleperioden, bør have mulighed for at modregne en eventuel rabat, forbrugeren måtte have fået.

HTS Handel, Transport og Service (nu DI) finder, at virksomhederne bør have mulighed for at opkræve et gebyr hos de forbrugere, der vælger at opsige en aftale inden for et år.

Som anført ovenfor finder Justitsministeriet, at en bindingsperiode på 6-7 måneder i langt de fleste tilfælde tilgodeser både forbrugers og den erhvervsdrivendes interesser på en passende måde. En adgang til at opkræve gebyr eller modregne "rabatter" hos forbrugere, der benytter sig af muligheden for at opsige aftalen i medfør af den foreslåede bestemmelse i forbrugerftalelovens § 25, vil svække det forbrugerbeskyttelsesmæssige formål med lovforslaget.

Endvidere giver lovforslaget den erhvervsdrivende visse andre muligheder for at sikre sig mod tab som følge af tidlig opsigelse af en aftale. Efter forslaget til § 26, stk. 2, vil der således være mulighed for i forbindelse med eventuel tilbagebetaling af modtagne beløb at korrigere for sæsonmæssige udsving i værdien af den ydelse, der er omfattet af aftalen. Endvidere har den erhvervsdrivende mulighed for at kræve oprettelsesomkostninger og lignende betalt af forbrugeren i forbindelse med aftalens indgåelse i stedet for som led i den løbende betaling.

2.5. Lovforslagets betydning for eksisterede aftaleforhold (forslagets § 2)

Forbrugerombudsmanden anfører i sit høringssvar, at det bør overvejes at lade den nye bestemmelse gælde også for aftaler, der er indgået før

lovens ikrafttræden, eventuelt kombineret med en overgangsregel, således at der ikke hermed foretages et urimeligt indgreb i den erhvervsdrivendes erhvervede rettigheder. Det er Forbrugerombudsmandens opfattelse, at den nye bestemmelse i hvert fald bør gælde for aftaler, som forlænges efter lovens ikrafttræden.

Justitsministeriet er enig med Forbrugerombudsmanden i, at de foreslåede regler bør finde anvendelse på aftaler, der forlænges efter lovens ikrafttræden, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Justitsministeriet finder derimod, at der ikke bør gribes ind i aftaleforhold, der består på tidspunktet for lovens ikrafttræden.